

AUDIO/VIDEO - SOFTWARE - HI-FI - HIGH-END - SURROUND - HOMETHEATER [®]

MUSIC

emotion

TESTEN

NAGRA HD DAC

KHARMA BUTTERFLY SATELLIET & SUBWOOFER

AURENDER X100S MUSIC SERVER

ARRAN AUDIO LIVE MONITOR

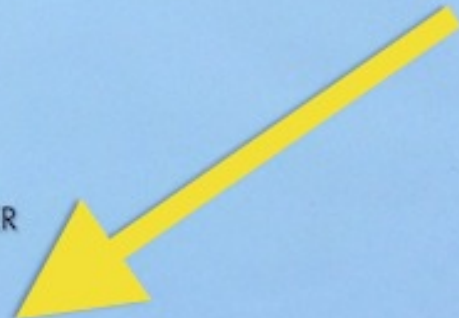
LESSLOSS DFPC SIGNATURE & REFERENCE

REPORT

PENTATONE

THE BASELINE

STREAMING AUDIO

OKTOBER 2014 NL € 5,95 BE € 6,45

LESSLOSS DFPC SIGNATURE EN REFERENCE STROOMKABELS

De stille kabels met een boodschap

tested

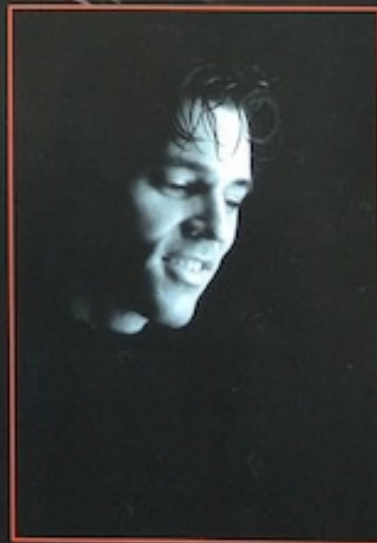
music
emotion

74

DFPC-REFERENCE

Het komt niet vaak voor dat er in Music Emotion producten worden getest die niet via de reguliere vakhandel en eigenlijk alleen maar via internet verkrijgbaar zijn. Toch maak ik voor het in Nederland nog praktisch onbekende Litouwse audiomerk Lessloss, graag een keer een uitzondering. Niet alleen omdat alle door dit merk verkrijgbare producten op zijn zachtst gezegd nogal onconventioneel qua ontwerpidee en werking zijn, maar ook omdat ze gehoorvatige eigenschappen bezitten die duidelijk anders en in sommige gevallen zelfs beter dan de meeste anderen zijn. Voor deze test beperk ik mij tot het midden- en topmodel stroomkabel van deze uit drie modellen bestaande serie. Oftewel de DFPC Signature en DFPC Reference.

LOUIS MOTEK

In tegenstelling tot eigenlijk al mijn andere testen die doorgaans ontstaan door mijn eigen nieuwsgierigheid of de inbreng van een importeur of fabrikant, is dit LessLoss verhaal ontstaan door een aantal 'rake' opmerkingen en reacties van een goede luistervriend. Doorgaans ben ik nooit zo snel door dit soort invloeden tot een test te bewegen. Maar toen ik eenmaal op internet naar dit merk zocht en naast de vele vaak zeer positieve bevindingen, ook de extreem verzorgde en zeer goed onderbouwde LessLoss website (www.lessloss.com) tegenkwam, was ik snel overtuigd. Het was trouwens ook dit merk dat alweer enkele jaren geleden met de mysterieuze en inmiddels niet meer leverbare Blackbody Ambient Field Conditioner voor furore zorgde. De Blackbody was toen zijn tijd ver vooruit en bestond uit een zeer mooi vervaardigde vierkante zwarte behuizing, die op een bepaalde afstand van de audiocomponenten diende te worden geplaatst. Eenmaal correct opgesteld was het apparaat vervolgens in staat om de ongewenste kleuring en onrust in de weergave, veroorzaakt door versturende en overal 'rondzwevende' elektromagnetische velden, op succesvolle wijze verregaand te elimineren! Ook vandaag de dag heeft deze audio-firma nog steeds of misschien wel juist een hele reeks aan bijzondere en afwijkende producten in het assortiment. Componenten die consistente oplossin-

gen bieden voor problemen in de weergave waar velen geen acht op slaan of vaak zelfs het bestaan niet eens van weten. Met andere woorden schuilt achter de merknaam LessLoss een duidelijk eigen filosofie met vaak controversiële ontwerpkeuzes en dito producten.

Louis Motek

Drijvende kracht achter dit bijzondere audiomerk is de nog relatief jonge muzikale duizendpoot Louis Motek. Als zoon van een voor de Russische overheersing na de Tweede wereldoorlog naar de V.S. gevlucht Litouws ouderpaar, komt Louis al vanaf zijn prilste jeugd veelvuldig in contact met live muziek en echte instrumenten. Zo is zijn vader organist en koorzanger, spelen zijn twee broers viool, zijn zuster klassiek gitaar, is zijn oom professioneel pianist en organist en is zijn grootmoeder zelfs operazangeres. Al snel blijkt hij zelf ook de nodige muzikale genen te bezitten en bovenal ook een sterke nieuwsgierigheid, motivatie en doorzettingsvermogen aan de dag te leggen. Hierdoor is hij in staat om al op zijn zesde jaar zijn eerste pianoconcert te geven, terwijl hij naast cello op zijn twaalfde jaar ook met groot enthousiasme en gretigheid de saxofoon ter hand neemt. In de jaren die volgen speelt hij uiteindelijk in verschillende big-bands, symfonie orkesten, etnische muziek ensembles, zingt hij in gemengde koren, componeert zijn eigen

pop en academische muziek en is uiteindelijk zelfs student in de muziekwetenschappen. Hoewel hij in de periode erna gedurende een periode als juwelier in New York City werkzaam is, kruipt het bloed uiteindelijk toch waar het niet gaan kan en doet hij gedurende de daaropvolgende tien jaar, veel ervaring op in een privé op 'Pro Tools' gebaseerde opnamestudio. In de studio wordt daaropvolgend ook al snel zijn interesse voor high-end audio gewekt en richt hij in 2004 na jaren van onderzoek tenslotte zijn merk LessLoss op. Dat Louis en zijn relatief kleine uit tien personen bestaande team het ontwerpen werkelijk serieus neemt, blijkt uit het feit dat verschillende producten uit het assortiment maar liefst vijftien(!) jaar in ontwikkeling zijn geweest voordat ze uiteindelijk op de markt zijn gekomen. Ondanks dat op de bijzonder informatieve LessLoss website nog veel meer interessante informatie over de inzichten en gedachtegang van het merk te vinden, wil Louis voor de lezers van Music Emotion graag een en ander over zijn drijfveren en motivatie vertellen. 'Elke audiofiel weet dat er op bepaalde tijden en dan meestal 's nachts rond een uur of drie, iets met de stroom gebeurt. Het geluid lijkt dan een bijna magische metamorfose te ondergaan, omdat gaandeweg een duidelijk waarneembare verlaging van vervorming, korreligheid en andere bekende 'hifi irritaties' ontstaat. Hierdoor krijgt de

INSTALLATIE LESSLOSS IN EEN STUDIO OMGEVING

weergave veel meer rust, samenhang en klinkt het gewoon beter. Een aantal keren, op zijn hoogst twee a drie per jaar, is de weergave zelfs nog veel beter en presteert het systeem op een niveau wat je eigenlijk wel voor altijd vast zou willen houden. Veel audiofielen stoppen dan ook heel veel tijd en vaak ook (veel) geld in het tevergeefs proberen te recreëren van dat soort magisch momenten. Helaas blijkt het in de praktijk een ongrijpbaar iets te zijn dat als het optreedt, doorgaans alleen 's avonds laat en dan ook nog eens zeer zelden plaatsvindt. Feitelijk is dit in een notendop mijn streven en feitelijk de blauwdruk voor alle producten die ik tot op heden voor LessLoss heb ontworpen. Eigenlijk verkoop ik middels mijn producten dus de geluidsbeleving van deze zeldzame momenten, maar dan op ieder moment van elke dag oproepbaar! Een hele gewaagde en uitdagende uitspraak, waarmee Louis de lat al bijna onwaarschijnlijk hoog durft te leggen. Zijn favoriete bezigheden zijn dan ook niet geheel verrassend, het aantonen en verklaren van waarheden die echter nog onverklaarbaar zijn voor de reguliere wetenschap.

DFPC

(Dynamic Filtering Power Cable) Iedereen die ooit een LessLoss product onder ogen krijgt, zal twee dingen meteen opvallen. Het eerste is de doelmatige maar tevens ook bijzonder

eenvoudige verpakking, zonder enige commerciële opsmuk of onnodige tierelantijnen. Het tweede aspect is de extreem hoge afwerkingsgraad en de duidelijke grote zorg die aan de producten is besteed. Zo vergaat het mij ook tijdens het uitpakken van de twee kabeltypen die ik op mijn verzoek in drievoud heb mogen ontvangen. De kabels zijn netjes per stuk verpakt in een grote maar verder eenvoudige bubbeltjes envelop met daarin een doorzichtige plastic verpakkingszak. Wanneer de kabels eenmaal voor mij liggen, is mij al snel duidelijk dat deze nuchtere aanpak voor de koper de nodige voordelen oplevert. Het is namelijk goed zichtbaar dat een groter dan normaal gebruikelijk deel van het aankoopbedrag in de bewerkelijke kabelgeometrie, de zeer nette afwerking en bijzonder hoogwaardige materialen is gestopt. Zo valt meteen op dat bij beide modellen overigens heel bewust vanwege de typerende klanksignatuur, gebruik wordt gemaakt van de tamelijk kostbare roodgekleurde Oyaide 079 stekkers. Net als ieder ander onderdeel in de audioketen, hebben ook netstekkers een goed waarneembare eigen klanksignatuur. Het LessLoss team vond na vele intensieve luistersessies met stekkers van talloze merken en modellen, de Oyaide 079 tenslotte het beste passen bij wat zij muzikaal voor ogen hadden. Namelijk een hele evenwichtige en vloeiende, zonder vermoeiende valse accenten of 'ge-

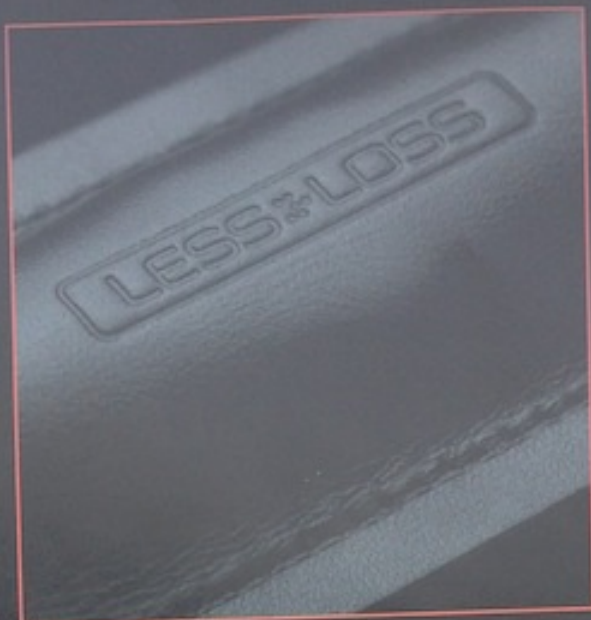
hyped' hoog. Naast de mooie stekkers zijn ook de massieve, nogal stugge massieve aders van de gevlochten open kabelstructuur niet bepaald doorsnee. Samen met de drie bruin/zwarte aders van 4,72mm² per geleider en de wat dunnere blauwe aarddraad, ontstaat in geval van de Signature, zowel een afwijkende als in mijn ogen goed ogende netstroomkabel. Het Reference topmodel is ogenschijnlijk hetzelfde opgebouwd, maar bezit naast een in mijn ogen net wat minder mooi ogende buitenmantel met een bruin ruit motief - wat natuurlijk helemaal een smaakwesp is - ook een nog verder doorgevoerde kostbare geleider behandeling waardoor de skin filtering zelfs nog effectiever zou zijn. Louis Motek heeft het volgende over deze producten te vertellen. 'In onze stroomkabels wordt heel bewust van een grote hoeveelheid metaal in de geleiders gebruik gemaakt. Dit geeft onze kabels niet alleen een lage weerstand, maar ook een extreem hoge geleiding. De drie geleiders per kabel hebben ieder een dwarsdoorsnede van 4,72 mm² en zijn zodanig gevlochten dat we de stoorinvloeden zo laag mogelijk kunnen houden. Doordat de lichtnetfrequentie met zijn 50 of 60 Hz laag is, ontstaat door de zeer grote diameter van de draad geen verlies. Dit omdat dergelijke lage frequentie niet kunnen worden beïnvloed door het skineffect. De hogere frequenties die de storingen bevatten en we juist wel willen filteren, blijven door

DFPC-SIGNATURE

TUNNELBRIDGE-PSU-DFPC-USB

ANCHORWAVE

het skineffect netjes aan de buitenzijde van de geleider. Hierdoor is het voor ons mogelijk om alleen de ongewenste elektromagnetische schommelingen weg te filteren, terwijl de voor een stroomkabel belangrijke 50 of 60 Hz-energiecyclus ongemoeid blijft. Toch zijn we er dan nog niet omdat onze geleiders nog bewust worden voorzien van een speciaal oppervlakte behandeling. Hierdoor wordt de buitenmantel poreus en wordt de effectieve dwarsdoorsnede van één geleider van 4,72 mm² vergroot tot maar liefst 6 mm². Voor de door ons toegepaste driedraads kabelgeometrie loopt dit in totaal op tot zelfs 18 mm²!

Vorbereidingen

Hoewel ik in bepaalde verhalen en recensies van de LessLoss netkabels lees over 'soepele en gemakkelijk te verwerken kabels', staan mijn ervaringen daar toch enigszins haaks tegenover. Zeker net uit de verpakking mogen de kabels als geheel dan wel vrij goed te buigen zijn, maar tevens zijn ze ook bovengemiddeld stug en niet altijd even gemakkelijk te draaien of weg te werken. Vooral wanneer de stekker moet worden omgedraaid de juiste fase in het stopcontact te verkrijgen (heel belangrijk voor in dit geval een correcte werking!), zijn de kabels nu niet bepaald gewillig te noemen. Louis geeft mij overigens na bovenstaande bevindingen al snel de tip om vooraf even flink met de kabels te schudden

om het vlechtwerk wat losser te krijgen. Een handeling die inderdaad zeker wat uitmaakt, maar mijns inziens niet genoeg om de kabel daardoor nu ineens als gemakkelijk te verwerken te kunnen typen. Buiten dit 'comfortprobleempje' is dit waarschijnlijk de tol die je moet betalen voor de hoge filterwerking zonder gebruik te hoeven maken van externe kastjes vol met weerstanden, condensatoren en spoelen in de signaalweg! Wat het luisteren betreft heb ik eerst de kabels gedurende een flink aantal maanden helemaal ingespeeld, om ze vervolgens een half jaar lang in een groot aantal opstellingen en toepassingen te gebruiken. Ik moet trouwens altijd een beetje lachen om de reacties van mensen wanneer ik ze vertel met een test van netkabels bezig te zijn. De 'gewone' consument die helemaal niet met onze hobby bezig is, weet totaal niet waar je het over hebt. Mensen die er ooit wel eens van hebben gehoord knikken aandachtig maar vragen zich tegelijkertijd af of het misschien toch tijd wordt om een psychiater in te schakelen. Terwijl zelfs in een deel van audiofiel kamp, nog altijd het belang en gebruik van goede netkabels verrassend vaak wordt ondergewaardeerd! Een ander controversieel aspect is dat ik zelf vind dat audiokabels en dus ook stroomkabels een zeer belangrijke rol in het zogenaamd 'voicen' of gehoormatig optimaliseren van een audioset spelen. Zo belangrijk zelfs dat ze

wat mij betreft net zo belangrijk en waardevol zijn als een stationair apparaat of luidspreker in uw keten! Niet voor niets maak ik bij mijn dagelijkse werk als recensent gebruik van vele merken kabels, onderverdeeld in tientallen modellen en typen. Daarbij is het ontzettend belangrijk om zowel de signatuur als gedragingen van ieder merk en type kabel van haver tot gort te kennen en dat is vaak een complexe bezigheid. Niet in het minst doordat de eigenklank van iedere afzonderlijke kabel aanzienlijk zal veranderen door de onderlinge elektrische en mechanische interactie van de componenten waar hij op dat moment aangesloten is! Enerzijds is daarbij wel de tonale signature op een bepaalde manier waarneembaar, maar net als het samenspel tussen audioset en ruimte (waarbij de luidspreker/versterker match ook een belangrijke rol speelt) zullen ook kabels de totaalprestatie ondersteunen of juist ondermijnen! Waar ik bij een test als deze ook veel belang aan hecht, is of een kabel naast zijn klankmatige eigenschappen, ook een mooie universele inzetbaarheid bezit. Anders gezegd of de kabel voor veel situaties een goede onderlinge synergie biedt.

Luisteren

Om mijzelf eigen te maken met de LessLoss kabeleigenschappen, heb ik beide typen in velerlei toepassingen ingezet. Als eerste heb ik daarbij de inter-

HNEXT

actie met bronnen onderzocht, omdat deze doorgaans het meest gevoelig op stroomkabels reageren. In een vervolgstadium zijn ook de overige componenten aan de beurt gekomen. Het eerste wat mij tijdens deze intensieve evaluatierondes opvalt, is het afwijkende karakter in vergelijking met veel andere merken en typen. Doorgaans roepen opvallende eigenschappen al snel mijn argwaan op, maar in dit geval is het meer een hoorbaar ervaren van de positieve technische eigenschappen. Tonaal ervaar ik deze twee LessLoss ontwerpen als een kruising tussen een Sonore AC Reference en een Heavens Gate of NBS netstroomkabel. Hoewel ik vrees dat deze omschrijving velen onder ons waarschijnlijk nog niet zoveel zal zeggen, kan ik het ook omschrijven als een verregaand neutrale, egale en hoogoplossende weergave, die wordt gekoppeld aan een groot en goed gelaagd ruimtebeeld, maar ook een vleugje droogte in de tonale balans en ruimteweergave bezit. De meer opvallende eigenschappen waar ik op doel, is dat beide LessLoss kabels het bekende zwart en een bepaalde rust in de weergave, sterker dan gemiddeld laten ervaren en dat het samen met de zeer hoge informatiedichtheid (DFPC Reference), een van de eerste dingen die je bij deze kabels zult ervaren. Het mooie daarbij is dat het ten opzichte van

veel conventionele netfilteroplossingen, dit keer niet ten koste van dynamiek, expressie en levendigheid gaat. Hoewel ze qua universele uitwisselbaarheid niet het niveau van bijvoorbeeld een Essential Audio Tools Current Conductor, een Sonore AC Reference of bepaalde typen Siltech kabels halen, blijken beide ontwerpen na hun ruime speeltijd met veel verschillende componenten en set samenstellingen samen te gaan. Wel passen ze wat mij betreft gemiddeld wel nog wat beter bij solid state producten dan hun buizentegenhangers, hoewel ook in deze laatstgenoemde categorie met 'trial en error' prachtige resultaten (bijvoorbeeld Audio Research) haalbaar zijn. Zelf houd ik er nooit zo van als één merk teveel in een set wordt toegepast omdat dan vaak de eigenmerkklink te nadrukkelijk hoorbaar kan worden. Maar ik weet dat anderen daar weer heel anders over denken en het juist als iets positiefs ervaren. Een kwestie van proefondervindelijk voor uzelf vaststellen dunkt me. Qua onderlinge LessLoss kabels is het vanaf het eerste moment duidelijk dat beide typen dezelfde achtergrond en grotendeels dezelfde signatuur bezitten. De Reference klinkt daarbij het meest open, fijnzinniger gedetailleerd, nog wat ruimtelijk en uitermate goed gedefinieerd en afgebakend. De Signature klinkt dan in direct vergelijk wat meer

gesloten en bezit een ietwat donkerder timbre. Voordeel hier weer van, is dat de Signature in situaties kan passen waar de Reference met zijn zeer hoge oplossende vermogen, net wat teveel kan zijn, of andersom natuurlijk! Samen met de zeer hoogwaardige en ook nog eens uitstekend klemmende netstekkers, de zeer hoge afwerkingsgraad en de relatief vriendelijke prijsstelling, kan hier van een gezonde prijs/kwaliteitsverhouding worden gesproken.

Conclusie

Kabelmerken zijn er inmiddels al dermate veel dat zeker de kritische vraag mag worden gesteld of we wederom op nog een nieuw merk zitten te wachten. In geval van LessLoss neig ik toch tot een volmondige ja. Ook al is het voor velen onder ons waarschijnlijk nog een onbekend en nieuw merk, de insteek en het gedachtegoed zijn echter behoorlijk verfrissend, ongebruikelijk en professioneel. Voeg daarbij de no-nonsense marketing en de zeer goede afwerking en productkwaliteit en we kunnen toch nog spreken van een waardevolle toevoeging in kabelland. Het bijbehorende prijskaartje is dankzij de internetverkoop zonder dealers of importeurs, opmerkelijk scherp te noemen en de levering is door de Europese productie, opmerkelijk vlot en probleemloos. Een aanrader dus voor iedereen die op zoek is naar echt goede netkabels die naast hoogoplossend, 'eerlijk', tonaal gebalanceerd en muzikaal, ook netvervuiling zo ver mogelijk buiten de deur kunnen houden.

Tekst: Werner Gro

Fotografie: LessLoss

BLACKBODY-VS-3008

PRIJZEN

LESSLOSS DFPC SIGNATURE	\$ 1.149,-
(BIJ EEN LENGTE VAN 1 T/M 2 METER)	
LESSLOSS DFPC REFERENCE	\$ 1.024,-
(BIJ EEN LENGTE VAN 1 T/M 2 METER)	
BIJ AFNAME VAN 2 KABELS GAAT ER NOG	
EENS 5% VAN DE KABELPRIJS AF EN BIJ	
AFNAME VAN 3 KABELS ZELFS 10%!	

LESSLOSS

TEL USA: +1(310) 801-7089

E-MAIL: INFO@LESSLOSS.COM

WWW.LESSLOSS.COM